سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

معاونت تحقیقات کنترل و گواهی نهال

ضوابط و دستورالعمل

صدور مجوز تولید نهال گواهی شده درختان میوه

معاونت تحقیقات کنترل و گواهی نهال

فهرست

عناوین صفحه

مقدمه..... ۱

تعاریف..... ۱

شرایط و ضوابط..... ۲

رعایت شرایط قرنطینه ای..... ۲

تناسب اقلیم..... ۳

سابقه کاشت زمین..... ۳

آب و آبیاری..... ۳

مواد گیاهی لازم..... ٤

تأسیسات و امکانات..... ٤

نیروی انسانی متخصص..... ٥

گردش کار..... ٥

تکمیل فرم تعهدات شرایط..... ٦

مدارک لازم..... ٦

منابع..... ۷

سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی

مؤسسه تحقیقات ثبت وگواهی بذر و نهال

معاونت تحقیقات کنترل و گواهی نهال

عنوان: ضوابط و دستورالعمل صدور مجوز تولید نهال گواهی شده درختان میوه

نویسنده: عبدالرضا کاوند

ویراستار: مرتضی همتی

تاریخ: آبان ۱۳۹۶

ناشر: مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

این مجموعه در نشست داخلی کارشناسان معاونت تحقیقات کنترل و گواهی نهال و با حضور افراد ذیل بررسی و جمع بندی گردید:

عبدالرضا کاوند، اردشیر رحیمی میدانی، مرتضی همتی ، مصطفی شاکری، ، سید مجید بنی فاطمه ، مجتبی علیزاده، سید رضا کاظمی، فرشته حسینی ، مهدی رضایی، بابک درویشی

مقدمه: باغ های تجاری زمانی ایجاد می شوند که زمینه‌های لازم برای تولید نهال گواهی شده ارقام تجاری، با اصالت ژنتیکی مشخص و سالم مطابق با استانداردها فراهم گردد.

ماده ۱– تعاریف

۱-۱- **مجوز تولید**: اجازه نامه تولید بذر، نهال یا مواد رویشی قابل تکثیر است که توسط موسسه و پس از احراز شرایط فنی لازم صادر می گردد.

۱-۲- **نهالستان**: به مکانی اطلاق می گردد که واجد شرایط فنی و ضوابط مورد تأیید موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال بوده و مجوز تولید دریافت نموده است.

۱-۳- **تولید کننده نهال**: به اشخاص حقیقی یا حقوقی اطلاق می شود که بر اساس مفاد این دستورالعمل، امکانات لازم برای تولید نهال گواهی شده را فراهم آورده و از موسسه مجوز تولید دریافت نموده است.

۱-۴- **باغ مادری**: باغ تامین کننده ماده تکثیری سالم و اصیل است که با مواد گیاهی حاصل از پیش تکثیر هسته‌های اولیه و با رعایت استانداردها تحت نظارت مؤسسه احداث شده و تولید اندام تکثیری (پیوندک/قلمه) می نماید.

۱-۵- **نهال گواهی شده**: به نهالی اطلاق می‌گردد که پایه و پیوندک آن از باغات مادری و تحت نظارت مؤسسه تامین شده و در نهالستان دارای مجوز و با رعایت سایر شرایط و استاندارد ها تولید می شود.

۱-۶- **آزمایشگاه مرجع** آب و خاک: به آزمایشگاهی اطلاق می گردد که توسط مؤسسه تحقیقات آب و خاک کشور تایید و معرفی شده است.

۱-۷- **آزمون آب و خاک**: آزمون شاخص های فیزیکی و شیمیایی آب و خاک، مطابق با روش استاندارد مورد تایید موسسه تحقیقات آب و خاک کشور که نمونه برداری آن توسط کارشناس ذیربط صورت گرفته است.

ماده ۲– شرایط و ضوابط فنی

۲-۱- **زمین**

۲-۱-۱- مساحت: مساحت زمین لازم برای اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده با رعایت تناوب کشت، دوره پرورش نهال و لحاظ نمودن جنبه های اقتصادی حداقل ۱۰ هکتار است.

۲-۱-۲- تناوب: در تناوب کشت لازم است برنامه کاشت طوری تنظیم شود که بعد از برداشت نهال از هر قطعه حداقل ۳ سال فاصله افتاده و در این دوره گیاهانی نظیر گل جعفری، گندم و جو و ذرت قابل کاشت می باشد.

۲-۱-۳- **مالکیت**: زمین پیشنهادی برای اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده می تواند ملکی یا استیجاری باشد. در صورت استیجاری بودن زمین، مدت زمان اجاره حداقل سه ساله است.

۲-۱-۴ - فاصله ایمنی: محل پیشنهادی برای اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده در مناطق غیر آلوده به عوامل قرنطینه ای حداقل ۱۰۰ متر از هر جهت با کشت های پایدار (گونه‌های میوه و غیرمیوه‌ای) و گیاهان جالیزی فاصله داشته باشد. در مناطقی که محدودیت شرایط قرنطینه‌ای وجود دارد این فاصله با نظر مدیریت حفظ نباتات منطقه تعیین می‌شود.

- **محل نهالستان در مسیل و رودخانه نباشد.**

۲-۲- ۱- **آزمون آب**: گواهی احراز شاخص های کیفی آب، شامل شوری، سختی، pH و عناصر موجود در آب، مورد تایید موسسه تحقیقات آب و خاک کشور.

۲-۲-۲- **آزمون خاک**: نظر بر اساس نتایج آزمون خاک زمین مورد نظر جهت اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده گواهی باید شور نباشد، بافت مناسب (ترجیحاً شنی- لومی) داشته باشد ، حاصلخیز باشد، pH مناسب (٦/٥- ٧/٥) داشته باشد.

- زمین باید زهکشی مناسب داشته و محل انباشت زه آب قطعات مجاور نباشد.

۲-۲-۳- **سلامت خاک**: عدم ابتلاء خاک زمین محل مورد تقاضا برای تولید نهال به عوامل بیماریزای خاکزی (مندرج در استاندارد ملی سلامت) برای صدور مجوز تولید مطابق با استاندارد نمونه برداری توسط آزمایشگاه مرجع الزامی است.

ماده ۳- رعایت شرایط قرنطینه‌ای

اخذ نظریه مدیریت حفظ نباتات استان مبنی بر عدم وجود عوامل قرنطینه‌ای در محدوده زمین مورد تقاضا برای صدور مجوز تولید نهال گواهی شده الزامی است.

ماده ۴- تناسب اقلیمی

اخذ تأییدیه معاونت کنترل و گواهی نهال در خصوص مستعد بودن منطقه برای تولید نهال گواهی شده محصولات مورد تقاضا ضروری است.

ماده ۵– سابقه کشت

زمین پیشنهادی برای اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده باید حداقل طی ۳ سال گذشته سابقه تولید نهال، کاربری باغ میوه/ غیر میوه ای ، تولید محصولات جالیزی و از خانواده لگوم ها را نداشته باشد.

ماده۶ – آب وآبیاری

۶-۱ – **منبع تأمین آب**: منابع تأمین آب برای آبیاری نهالستان تولید کننده نهال گواهی شده چاه، قنات و چشمه دارای مجوز معتبر از مراجع ذیربط می باشد. ارائه پروانه بهره برداری آب به موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال برای اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده لازم است.

۶-۲- **میزان آب**: حدود ۷-۵ هزار متر مکعب آب به ازاء هر هکتار نهالستان در سال برای تولید نهال به تناسب نوع محصول، اقلیم و .... مورد نیاز می باشد.

۶-۳- **روش آبیاری**: ایجاد شبکه اصلی به منظور برقراری سیستم آبیاری تحت فشار (قطره‌ای) در نهالستان برای اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده ضروری است.

- در طراحی شبکه اصلی، پیش بینی امکانات برای آبیاری بارانی با اهداف آبشویی در شرایط طغیان کنه تار عنکبوتی، تغذیه برگی ، مبارزه شیمیایی و... توصیه می گردد.

۷-۳- **آزمایش آب**: آنالیزآب توسط آزمایشگاه مرجع به روش استاندارد برای اطمینان از شورنبودن ($Ec \leq 2000$ میکروزیمنس بر سانتی متر مکعب) آب برای اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده الزامی است.

تبصره ۱: احداث نهالستان گواهی شده با استفاده از آب‌های سطحی، پس‌آب‌های مسکونی، صنعتی، مزارع و باغات مقدور نمی‌باشد.

ماده ۷– مواد گیاهی

۱- الف. پایه: پایه ها دو دسته اند

۱-۱- پایه بذری: به منظور تولید نهال پایه بذری، بذر مورد نظر باید دارای گواهی‌های لازم (اصالت و سلامت) از مراجع معتبر و شناخته شده باشد.

تبصره ۲: مراجع معتبر عبارتند از شرکت‌های دارای مجوز تولید بذر از مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال، مؤسسه تحقیقات علوم و پژوهشکده‌های تابعه و شرکت‌های خارجی تامین کننده بذر پایه که از بذور آنها از مبادی رسمی و توسط وارد کنندگان معتبر وارد می گردد.

۸-۲- پایه رویشی: پایه‌ای که به یکی از روش‌های کشت بافت، خوابانیدن، قلمه زنی تحت کنترل و نظارت موسسه از مواد گیاهی سالم و اصیل تولید شده باشد.

تبصره ۳: مراجع معتبر برای تهیه پایه های رویشی عبارتند از باغات مادری و شرکت های کشت بافتی دارای مجوز تولید از مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال است.

ب. پیوندک/ قلمه: اندام تکثیری (پیوندک/قلمه) باید از باغ مادری دارای مجوز از مؤسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال تهیه شود. متقاضی باید برای اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده باغ مادری دارای مجوز را کتباً به موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال اعلام نماید و در صورت هر گونه تغییر، قبلاً مراتب را به اطلاع مؤسسه برساند.

ماده ۸- تأسیسات و امکانات لازم

۸-۱- دفتر کار: متقاضی اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده باید محلی را بعنوان دفتر نهالستان در نزدیک ترین محل به نهالستان (بخش، دهستان، شهرستان) با آدرس مشخص و شماره تلفن برای اخذ مجوز به موسسه معرفی نماید.

۸-۲- گلخانه: متقاضی اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده باید یک واحد گلخانه مجهز به سیستم کنترل دما، رطوبت وآبیاری با مساحت حداقل ۵۰۰ متر مربع برای تکثیر اولیه، سازگاری مواد گیاهی و آزمایشات کنترلی در اختیار داشته باشد.

۸-۳- انبار خنک: متقاضی اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده باید انبار خنکی جهت انباشت و نگهداری بذور پایه، نهال قابل فروش، پایه و پیوندک در اختیار داشته باشد.

۸-٤- ماشین آلات: متقاضی اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده باید مستندات تملک یک دستگاه تراکتور باغی با ادوات مورد نیاز (خیش، روتیواتور، سمپاش، نهال کن ...) برای اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده ارائه نمایند.

تبصره۴: در صورت بکارگیری ماشین آلات بصورت خرید خدمت، پیش بینی امکانات ضد عفونی قبل از ورود ادوات به محدوده نهالستان باید پیش بینی گردد.

۸-۵- تجهیزات شستشو، ضد عفونی و دسته بندی. متقاضی اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده باید مستنداتی مبنی بر فراهم کردن تجهیزات لازم برای شستشو ، ضدعفونی و دسته بندی نهال و ضد عفونی ادوات قبل از ورود به محدوده نهالستان را ارائه نماید.

۸-٦- معرفی نشان تجاری و شناسه گذاری. متقاضی اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده باید با رعایت ضوابط نشان تجاری خود را در مرکز مالکیت های معنوی سازمان ثبت اسناد و املاک کشور ثبت نموده و نمونه آنرا بطور رسمی به مؤسسه معرفی نماید تا پس از تولید، به تعداد نهال گواهی شده کد شناسه از جانب مؤسسه صادر گردد.

تبصره۵: تولید کننده به تعداد کد های دریافتی، برای عرضه نهال شناسه تهیه می نماید .

ماده ۹- نیروی انسانی متخصص

متقاضی اخذ مجوز تولید نهال گواهی شده باید یک نفر مدیر فنی با مدرک تحصیلی حداقل کارشناس ارشد باغبانی یا تولیدات گیاهی تمام وقت بکار گرفته و به موسسه معرفی نماید. مدیر فنی می تواند از سایر خدمات تخصصی (گیاهپزشکی، تغذیه و...) بصورت خرید خدمت نیز استفاده نماید.

ماده ۱۰ - گردش کار

۱۰-۱- ارائه درخواست به مدیریت جهاد کشاورزی شهرستان

۱۰-۲- معرفی به سازمان جهاد کشاورزی استان

۱۰-۳- تشکیل پرونده ، بازدید و بررسی امکانات ، تجهیزات و طرح فنی_ اجرایی توسط کمیته فنی نهال استان

۱۰-٤- تأیید اولیه کمیته فنی نهال استان بر اساس این دستورالعمل.

۱۰-۵- ارسال پرونده از طریق مرکز تحقیقات کشاورزی و منابع طبیعی به موسسه تحقیقات ثبت و گواهی بذر و نهال

۱۰-٦- بررسی و تأیید کارشناس ستادی معاونت کنترل و گواهی نهال

۱۰-۷- طرح موضوع در کمیته صدور مجوز

۱۰-۸- صدور مجوز تولید نهال گواهی شده

ماده ۱۱-تکمیل فرم تعهد شرایط

دریافت کننده مجوز تولید نهال گواهی شده باید در هر دوره تولید، فرم تعهد شرایط را برای اعمال کنترل و نظارت تکمیل نموده و پرداخت تعرفه نظارتی را تعهد نماید.

ماده ۱۲– مدارک لازم

۱– درخواست کتبی متقاضی.

۲– معرفی نامه از سازمان جهاد کشاورزی و مرکز تحقیقات استان.

۳– ارائه طرح فنی اجرایی احداث نهالستان.

٤– تکمیل اصل فرم ٤ برگی بررسی وضعیت زمین و امکانات موجود جهت صدور مجوز تولید.

٥– تصویر اساسنامه شرکت و آخرین تغییرات آن.

٦– تصویر آگهی تأسیس و آخرین تغییرات اساسنامه در روزنامه رسمی کشور.

۷– تصویر اسناد مالکیت و یا قراردادهای اجاره اراضی(حداقل ۱۰ هکتار) تحت اختیار شرکت و یا شخص حقیقی با آدرس، کروکی و سطح زیر کشت مشخص.

۸– ارائه نقشه (UTM) زمین با لحاظ قراردادن حداقل ایمنی (۱۰۰ متر) مناطق غیر آزاد

۹– معرفی نامه از باغ مادری استاندارد جهت تأمین پیوندک نهال گواهی شده.

۱۰– تصویر اسناد و مدارک تأمین آب مطمئن و سالم(چاه، قنات و چشمه)

۱۱– تصویر مدارک تحصیلی مدیر فنی در رشته باغبانی یا تولیدات گیاهی .

۱۲– تفاهم نامه همکاری مدیر فنی در اجرای طرح.

۱۳– ارائه نتایج آزمون خاک از نظر آفات (نماتد) و بیماریهای مهم خاکزی.

۱٤– ارائه نتایج خصوصیات فیزیکی و شیمیایی آزمون خاک و آب.

۱٥– تصویر صفحه اول شناسنامه متقاضی، کارت ملی و دو قطعه عکس ٤×۳ زمینه روشن (اشخاص حقیقی).

۱۶– تکمیل و امضاء فرم منشور تعهدات متقاضی تولید نهال گواهی شده.

۱۷- فرم تک برگی مشخصات متقاضی درخواست مجوز تولید نهال، اندامهای تکثیری و نشاء جهت صدور یا تمدید (روکش مشخصات فنی نهالستان) که به صورت کامل پر شده و به تایید کارشناس نهال استان رسیده باشد.

۱۸- فیش پرداخت تعرفه.

توضیح اینکه: بند ۵و۶ مربوط به متقاضیان حقوقی، نظیر شرکت ها و تعاونی های تولیدی می باشد.

منابع: